

NATURVÄRDE SINVENTERING

SOLCELLSPARK RIPA, KRISTIANSTADS KOMMUN

2022-10-31

wsp

NATURVÄRDESINVENTERING

Solcellspark Ripa, Kristianstads kommun

KUND

Soltech Energy Solutions 1988 AB
554 75 Jönköping

KONSULT

WSP Environmental Sverige
Box 714
251 07 Helsingborg
Besök: Bredgatan 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880

wsp.com

KONTAKTPERSONER

UPPDRAGSNAMN
Naturvärdesinventering
solcellspark Ripa

UPPDRAGSNUMMER
10338576

FÖRFATTARE
Hanna Bengtsson

DATUM
2022-10-31

ÄNDRINGSDATUM

Soltech Energy Solutions 1988 AB
Johan Granlöf, projektledare
Telefon: 072- 509 94 09
E-post: johan.granlof@soltechenergy.com

WSP
Mathias Öster, uppdragsledare
Telefon: 010-722 54 24
E-post: mathias.oster@wsp.com

Granskad av
Mathias Öster och Jessica
Gilbertsson

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering på förstudienivå av solcellspark Ripa, Kristianstad kommun, Skåne län.

Följande personer har medverkat:

Hanna Bengtsson (Ms Biologi) – Förstudie, platsbesök, rapport

Mathias Öster (Fil Dr. Växtekologi) – Platsbesök, bedömningar och kvalitetsgranskning

Mikael Molander (Fil. Dr. Kemisk ekologi) – Platsbesök

Jessica Gilbertsson (Fil. Mag. Biologi) - Kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Hedpärlemorfjäril på det gamla flygfältet i projektområdet.

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	METODIK OCH OMFATTNING	5
1.2	OMRÅDESBESKRIVNING	6
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	6
2.1	SKYDDADE OMRÅDEN	6
2.1.1	Rikssintressen	6
2.1.2	Natura 2000-områden	7
2.1.3	Naturreservat	7
2.2	REGIONALA OCH KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN	9
2.2.1	Kommunal naturvårdsfond	9
2.2.2	Kristianstad kommuns naturvårdsprogram	10
2.2.3	Länsstyrelsen Skånes naturvärdesöversikt	11
2.3	TIDIGARE INVENTERINGAR OCH REGISTRERADE NATURVÄRDEN	12
2.3.1	Ängs- och betesmarksinventeringen	12
2.3.2	Skogsstyrelsens objekt med naturvärde	13
2.3.3	Skogsstyrelsens inventering av sumpskogar	13
2.3.4	Trafikverkets inventering av vägmiljöer	14
2.3.5	Florainventeringar	15
2.3.6	Tidigare naturvärdesbedömning	17
2.3.7	Fåglar	19
2.4	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	19
3	RESULTAT	22
3.1	NATURVÄRDESOBJEKT	22
3.2	RÖDLISTADE OCH FRIDLYSTA ARTER	28
3.3	GENERELLTBIOTOPSKYDD	30
4	BEDÖMNINGAR	30
4.1	NATURVÅRDSARTER	31
4.2	SAMLAD BEDÖMNING	32
5	REFERENSER	33

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Soltech Energy Solutions utfört en naturvärdesinventering av fastigheterna Kristianstad Åhus 504:1 m.fl. i Åhus, Kristianstad kommun, Skåne län. Platsbesök genomfördes den 2 mars, 22 juni, 12–13 juli, 17 augusti och 24 augusti 2022, av Mathias Öster, Mikael Molander och Hanna Bengtsson. Rapporten har granskats av Mathias Öster och Jessica Gilbertsson.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte innebär några ställningstaganden av inventeringsområdets lämplighet för en exploatering.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) med följande tillägg:

- Detaljerad redovisning av artförekomst (naturvårdsarter redovisas på karta och med koordinat)
- Generellt biotopskydd
- Naturvärdesklass 4 – visst naturvärde
- Häckfågelinventering som redovisas i separat rapport

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

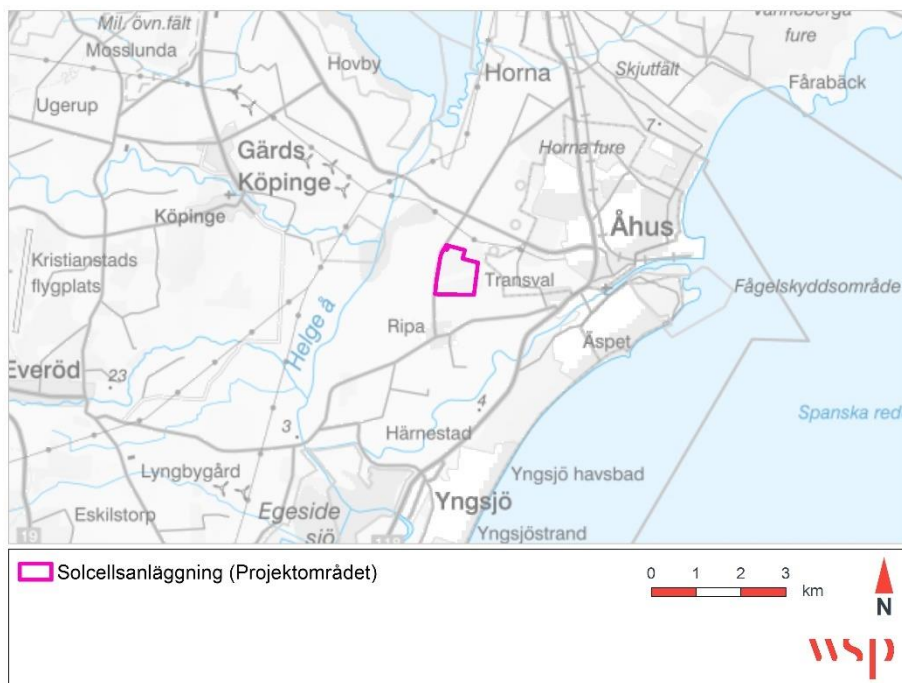
Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Skåne län, Kristianstads kommun, ArtDatabanken och Skogsstyrelsen. Även Nordöstra Skånes Fågelklubb har kontaktats samt floraväktare inom Lunds Botaniska Förening.

En naturvärdesinventering i fält med detaljeringsgrad detalj (genomförd). Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är på ca 79 ha och utgörs främst av gles, ung tallskog. Tallskogen delas av med ett långsträckt öppet fält som är en före detta landningsbana för militärflyg (1940–1950-tal). Hela projektområdet har en historik av att vara öppen, sandig mark fram till 1970-talet då tall planterades. Delarna allra längst i nordväst och sydöst hölls öppna längst, medan resterande delar, med undantag för flygfältet, växte igen med tallskog. Flygfältet är den enda delen av området som hållits öppen fram till idag. En stor del av området har använts för bete, främst av får. Betet upphörde för ca 2 år sedan enligt markägaren. Områdets placering visas i Figur 1.

Figur 1. Översiktskarta över projektområdets position i Kristianstad kommun.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 SKYDDADE OMRÅDEN

2.1.1 Riksintressen

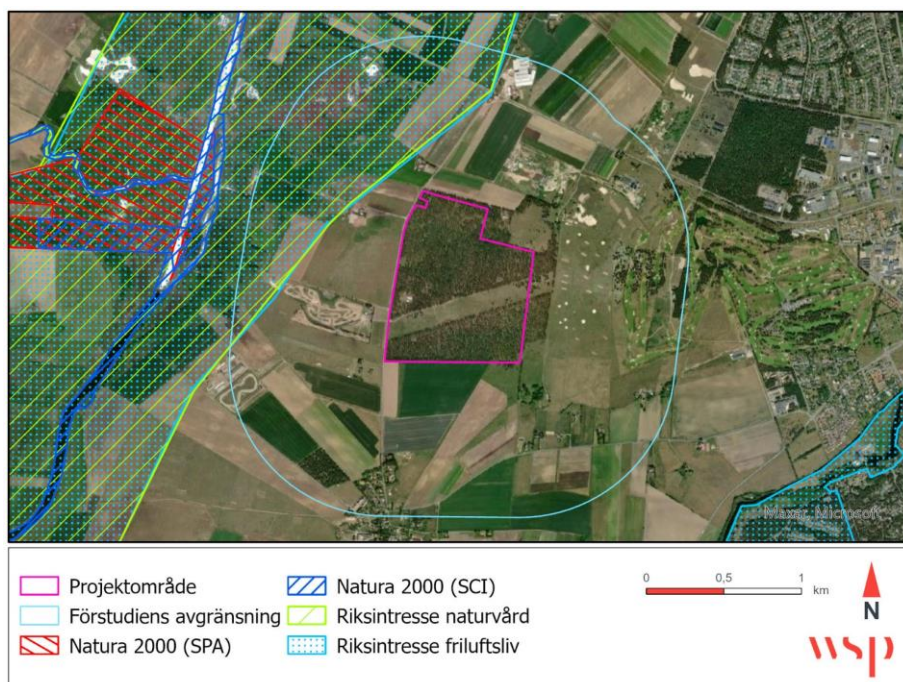
Projektområdet berörs inte av några områden av riksintresse. Inom förstudiens avgränsning på 1 km från projektområdet finns dock två områden med riksintresse, se Figur 2. Områdena ligger cirka 170 m nordväst om projektområdet. Ena området är av riksintresse för naturvård och områdesnamnet är *Helgeåns nedre lopp (med Araslövssjön och Hammarsjön)*. Området beskrivs ha rika naturvärden från naturtyper som

naturbetesmarker, slåtterängar, strandängar och våtmarker. Helge å beskrivs ha en mycket artrik fiskfauna. Hela området beskrivs ha höga botaniska och ornitologiska värden.

Det andra området är av riksintresse för friluftsliv, området *Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å*. Området beskrivs ha särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och kulturmiljöer, främst relaterat till exempelvis tilltalande landskapsbild, omväxling och artrikedom.

2.1.2 Natura 2000-områden

Inga Natura 2000-områden förekommer inom förstudiens avgränsning, 1 km från projektområdet. De närmaste Natura 2000-områdena finns ungefär 1,2 km från projektområdet, se Figur 2. Områdena är *Helge å* (områdeskod SE0420307) och *Vramsåns mynning* (områdeskod SE0420259) som båda omfattas av Art- och habitatdirektivet (SCI), samt *Vramsåns mynningsområde* (områdeskod SE0420144) som omfattas av Fågeldirektivet (SPA).

Figur 2. Karta över riksintresseområden och Natura 2000-områden vid projektområdet.

2.1.3 Naturreservat

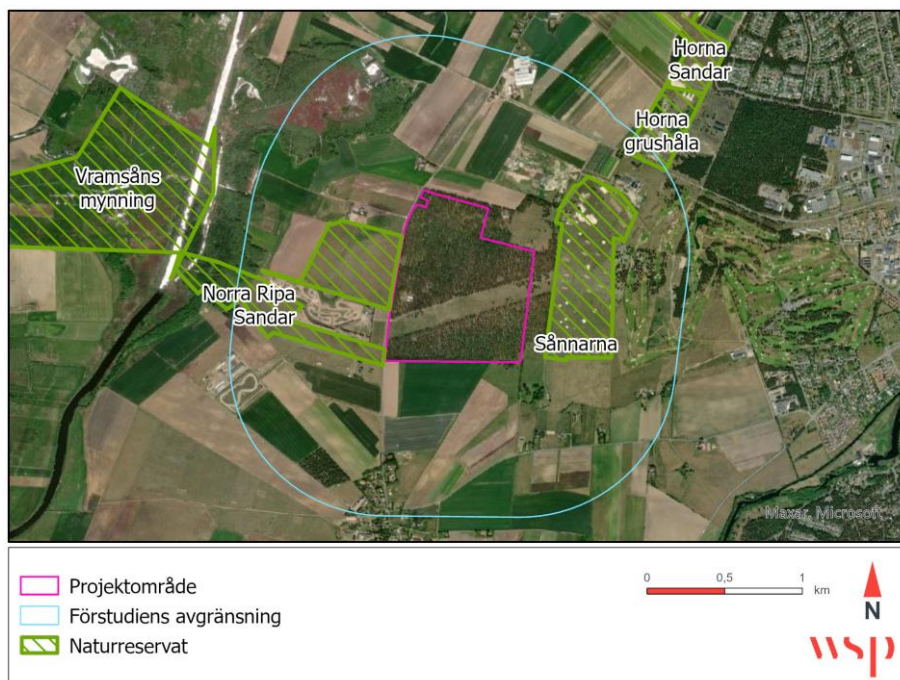
Inom förstudiens avgränsning, cirka 140 m öst om projektområdet finns naturreservatet *Sånnarna*, se Figur 3. Naturreservatet har en lång historik som öppen sandmark och betas idag inom delar av området (Kristianstad kommun, 2013). Åtgärder för att förbättra för groddjur och sandlevande

insekts- och växtarter har gjorts genom utgrävning av grodvatten och kontinuerliga framgrävningar av sandblottor (Kristianstad kommun, 2013).

54 kända rödlistade arter finns inom reservatet (år 2013), däribland dynglevande arter så som rakhorndyvel, ribbdyngbagge och månhornsbagge (Kristianstad kommun, 2013). Det förekommer även fågelarter som fältpiplärka, trädlärka och sånglärka. I grodvattnet i nordvästra delen av reservatet ynglar strandpadda och det finns en artrik trollsländfauna. Det finns även flera arter av örter, vildbin och skyddsvärda fjärilsarter (Kristianstad kommun, 2013).

Cirka 950 m nordöst om projektområdet finns naturreservatet *Horna grushåla*, se Figur 3. Naturreservatet är en före detta sand- och grustäkt och delar av slänterna i tälten fungerar idag som boplats för backsvalor (Länsstyrelsen Skåne, 2013). I botten av tälten finns vattensamlingar som fungerar som grodvatten, med förekomst av strandpadda. Området har även en rik flora och insektsfauna, med arter som grå puckelmätare, fältsandbi, dynsmalbi och mindre blåvinge (Länsstyrelsen Skåne, 2013).

Den 1 september 2022 bildades naturreservatet *Norra Ripa Sandar*. Naturreservatet är uppdelat i två delområden och gränsar till projektområdet i dess västra del, se Figur 3. Naturreservatet består av sandig odlingsmark och beskrivs som extremt artrikt, med ett stort antal hotade kärlväxter, insekter, fåglar, buksvampar och lavar.

Figur 3. Karta över naturreservat vid projektområdet.

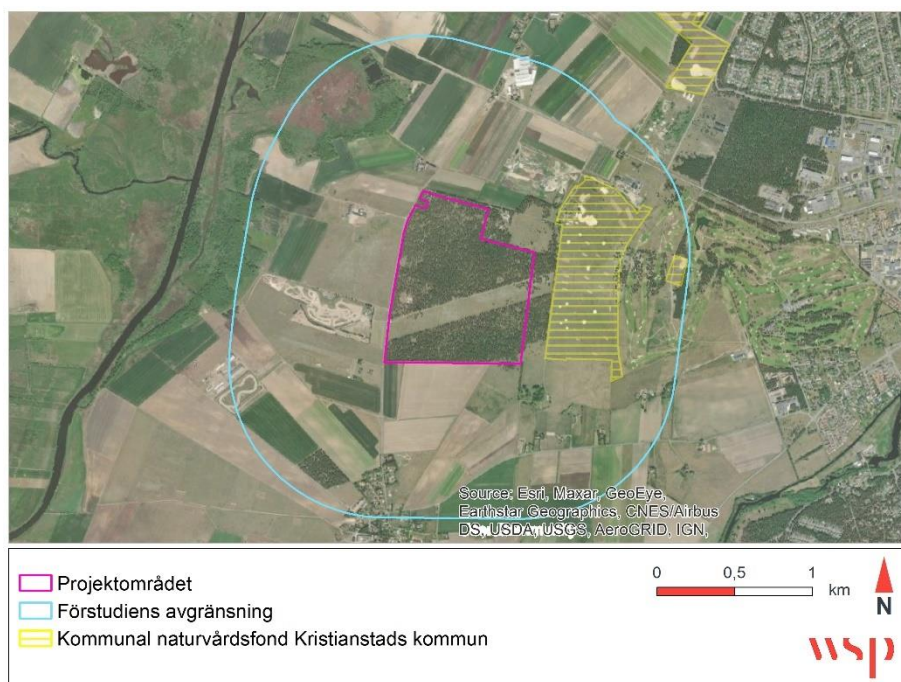
2.2 REGIONALA OCH KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN

2.2.1 Kommunal naturvårdsfond

Kristianstads kommun har genom beslut i kommunstyrelsen inrättat en kommunal naturvårdsfond. Naturvårdsfonden bildades år 1996 och har uppdaterats genom nya beslut år 2006 och 2016. Beslutet innebär att kommunägda markområden med höga naturvärden flyttats över från markreserven till naturvårdsfonden och undantas från exploatering. Den mark som ingår i naturvårdsfonden ska enbart skötas med inriktning på de förekommande natur- och rekreationsvärdena.

De områden som ingår i fonden omfattas i vissa fall även av externa bestämmelser, som naturreservat, Natura 2000 eller riksintresse för natur/friluftsliv med mera.

I samband med bildandet av Naturvårdsfonden upprättades en separat skötselorganisation som bland annat ansvarar för drift och skötsel av markerna som ingår i fonden. Totalt ingår cirka 1500 ha i den kommunala naturvårdsfonden. De delar av den kommunala naturvårdsfonden som finns nära projektområdet visas i Figur 4.

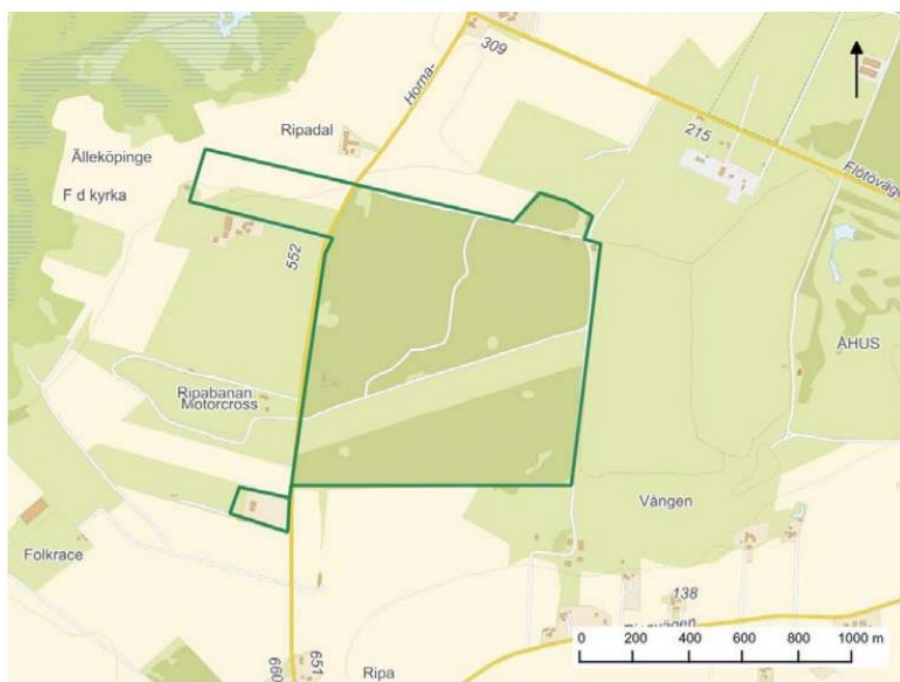

Figur 4. Delar av Kristianstads kommuns kommunala naturvårdsfond nära projektområdet.

2.2.2 Kristianstad kommuns naturvårdsprogram

Kristianstad kommun har tagit fram ett naturvårdsprogram där bland annat värdefulla naturområden i kommunen pekats ut och beskrivits. Programmet var gällande 2016-2020 (Kristianstad kommun 2014).

Projektområdet finns med i kommunens naturvårdsprogram som område S32. *Älleköpinge*, se Figur 5 (Kristianstad kommun 2014). Området beskrivs i naturvårdsprogrammet bestå av sandiga marker med gles tallskog, där sandsteppsflora med skyddsvärda arter finns i de öppna ytorna. Arter som tas upp i programmet är backtimjan, tofsäxing, sandglim och sandnejlika. På det öppna flygfältet som delar tallskogen finner man bland annat fåltsippa, backsippa, hedblomster, sandnejlika och pukvete. Det framgår även att de högsta värdena för området finns i de östra och norra delarna, vilka är utanför projektområdet. I tallskogen finns mer trivial vegetation med inslag av mer värdefulla delar, till exempel i nordvästra hörnet (Kristianstad kommun 2014).

Figur 5. Området Älleköpinge i Kristianstad kommuns naturvårdsprogram. Bildkälla: Kristianstad kommun.

Målen för området är följande (Kristianstad kommun, 2014):

- Området ska präglas av gles tallskog och öppna ytor med sandsteppsvegetation. Tallskogen ska innehålla gott om död ved i form av högstubbar, lågor och grenar.
- Områdets öppnare ytor ska hävdas genom bete.

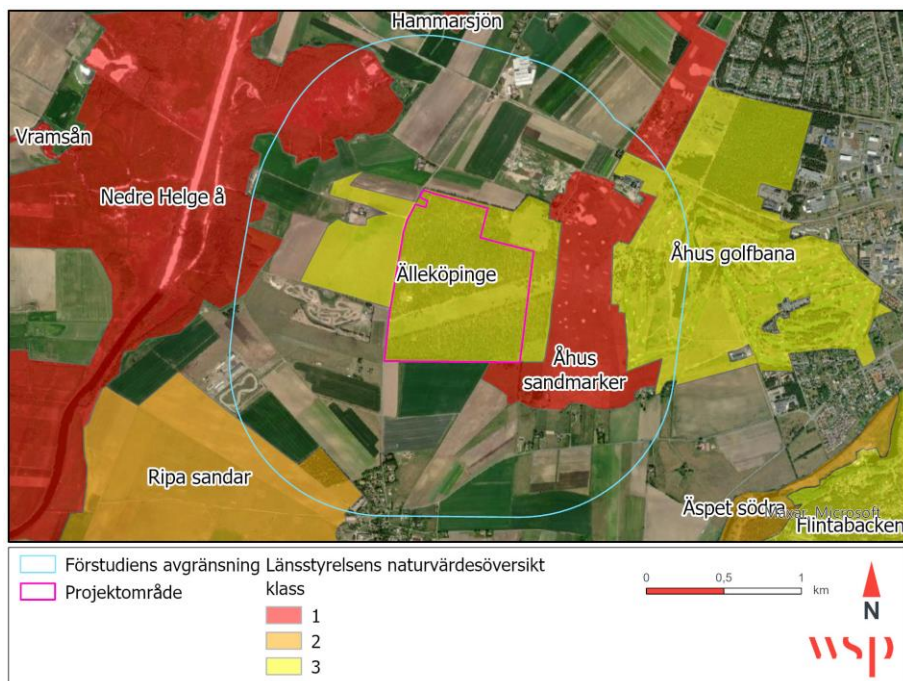
- Betesmarken ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- För området typiska arter som backtimjan, tofsäxing, sandglim och sandnejlika ska förekomma i livskraftiga bestånd.

För att kvalitetsmålen ska kunna uppfyllas har följande skötselåtgärder tagits fram (Kristianstad kommun, 2014):

- Naturvårdsanpassat skogsbruk med mål att bevara den skogliga kontinuiteten av gles tallskog och hindra igenväxning med tall.
- Ytor med sandstappsvegetation ska årligen hävdas genom bete.
- Återkommande omrörning av markskiktet för att få upp kalkrik jord.
- Ingen kultivering, gödsling eller användning av bekämpningsmedel ska förekomma.

2.2.3 Länsstyrelsen Skånes naturvärdesöversikt

Länsstyrelsen Skåne har i sin naturvärdesöversikt pekat ut områden som utgör regionalt värdefulla naturområden som klassats från 1 till 3, där klass 1 indikerar högst naturvärde. Ett område från naturvärdesöversikten täcker hela projektområdet, se Figur 6. Detta objekt har tilldelats klass 3 och har namnet *Älleköpinge*. Området är baserat på kommunens naturvårdsprogram, se avsnitt 2.2.2. Ytterligare tre områden från naturvärdesöversikten finns inom förstudiens avgränsning, se Figur 6.

Figur 6. Områden från Länsstyrelsens Skånes naturvärdesöversikt.

2.3 TIDIGARE INVENTERINGAR OCH REGISTRERADE NATURVÄRDEN

2.3.1 Ängs- och betesmarksinventeringen

Sju objekt som är med i Jordbruksverkets ängs- och betesinventering och är registrerade som betade förekommer inom förstudiens avgränsning, se Figur 7. Objekt *KVU-ADL* går genom projektområdet. Objektet inventerades år 2012 och har en area på 13,2 ha. Objektet består av en torr hed med mossor och lavar på marken. Det finns små inslag av inlandssanddynor och ett stort bestånd av sandnejlika hittades i den nordvästra delen under inventeringen. Positiva signalarter som noterades är backsippa, bockrot, gulmåra, sommarfibbla. En negativ signalart, hundkex, noterades. Övriga noterade arter är blåmunkar, borsttåtel, gråfibbla, gul fetknopp, rödven och sandstarr.

Öst om projektområdet, överlappande med naturreservatet *Sånnarna* finns objekt *BB2-SOG*. Området inventerades 2003 och 2018 och har tidigare varit ett militärt övningsfält. Noterade positiva signalarter inom objektet är backtimjan, bockrot, borttåtel, ögontröstarer, gulmåra och inhemska fetknoppsarter. Negativa signalarter som noterades är brännässla och skräppearter. Övriga arter som noterats är blåmunkar, borttåtel, gråfibbla, gul fetknopp, gullusern, hedblomster, liten blåklocka, puktörne, pukvete, rödven, sandstarr, sparvhök, stare, stenskvätta, tofsvipa, tornfalk och vildkanin.

Gränsande till projektområdet i sydväst finns objekt *ZHX-XNG* som inventerades 2009. Objektet består av öppen betesmark på sandigt underlag och det påpekas att betetrycket är mycket hårt. Signalarter som noterats under inventeringen är brännässla (negativ) och gulmåra. I övrigt har endast borsttåtel noterats.

Gränsande till projektområdet i väst finns objekten *711-SQK*, *611-DAJ* och *93A-ZMZ*. *711-SQK* är det största av de tre objekten och inventerades år 2003. Hela området består av grässandhed och noterade signalarter är backtimjan, bockrot, gulmåra och ögontröstarer. Övriga noterade arter är blåusern, blåmunkar, borsttåtel, femfingerört, fältmalört, gråådådra, gul fetknopp, gullusern, harklöver, hedblomster, hylsneklila, liten blåklocka, nattljus, oxtunga, rödven, sandstarr, sandvita och tofsäxing.

611-DAJ inventerades 2003 och är en betesmark där signalarterna backtimjan, bockrot, brännässla (negativ), gulmåra, trift och ögontröstarer noterats. Övriga arter som noterats är borsttåtel, femfingerört, fältmalört, gul fetknopp, hedblomster, liten blåklocka, nattljus, oxtunga, puktörne, sandstarr och sandvita. *93A-ZMZ* som ligger strax norr om föregående objekt inventerades också 2003 och består främst av kultiverad fodermark. Signalarter som under inventeringen noterats inom objektet är backsippa, backtimjan, gulmåra och ögontröstarer. Övriga noterade arter är blåmunkar,

borsttåtel, fältmalört, getväppling, grådådra, gul fetknopp, hedblomster, hylsnejlika, sandstarr, sandvita, toftäxing, stenskvätta och vildkanin.

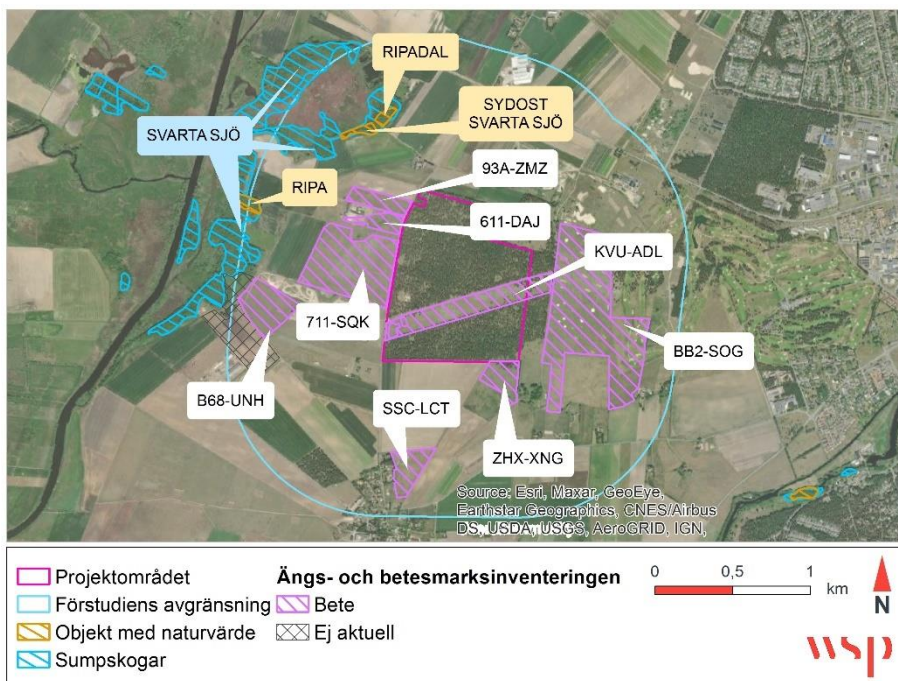
Cirka 600 m väst om projektområdet finns objekt *B68-UNH* som inventerades 2003. Objektet består av betad grässandhed. Signalarter som noterats under inventeringen är backtimjan, gulmåra och ögontröstarter. Övriga noterade arter är blåmunkar, femfingerört, fältmalört, gul fetknopp, nattljus, sandstarr och sandvita. 600 m söder om projektområdet finns objekt *SSC-LCT* som inventerades 2010. Objektet består av grässandhed. Den norra delen av området består av sandblottor och gles grässvål och hävdades inte under besöket. Gulmåra är enda signalarten som noterades under inventeringen. Övriga noterade arter är femfingerört, gul fetknopp, hedblomster och sandvita.

2.3.2 Skogsstyrelsens objekt med naturvärde

Tre områden med naturvärde, som Skogsstyrelsen pekat ut, finns inom förstudiens avgränsning, se Figur 7. Detta är områdena *Ripadal*, *Sydost Svarta sjö* och *Ripa*, från norr till söder. Alla tre områden består av alsumpskog.

2.3.3 Skogsstyrelsens inventering av sumpskogar

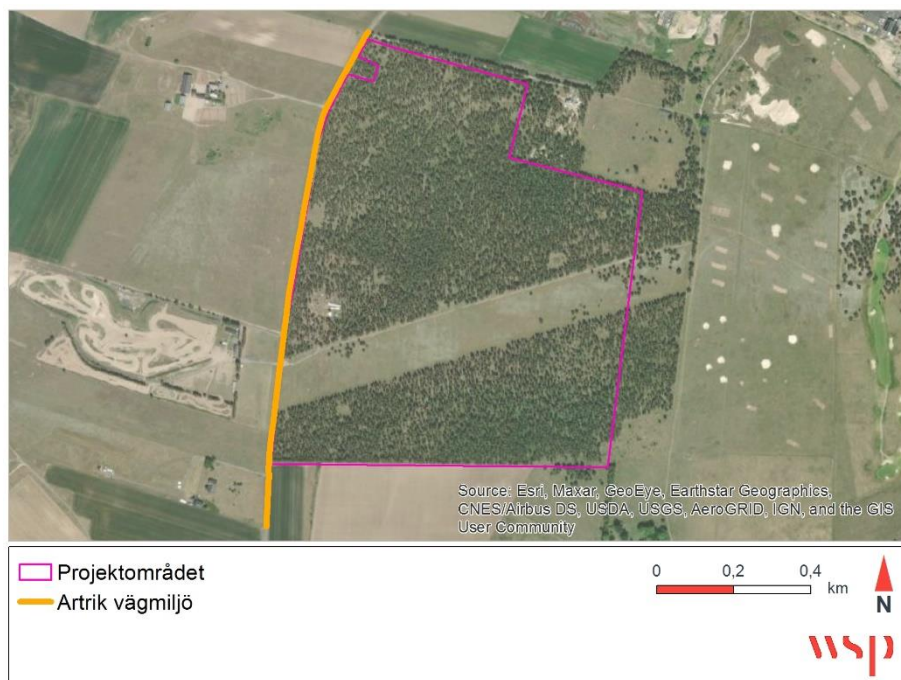
Ett område från Skogsstyrelsens sumpskogsinventering finns väst om projektområdet, inom förstudiens avgränsning. Området är Svarta sjö som visas i Figur 7. Området består av före detta öppen våtmark som nu är sumpskog, och ansluter till en öppen myr. Området är dikat och är svagt påverkad lokalt. Den dominerande skogstypen inom objektet är salix.

Figur 7. Utpekade naturvärden från Skogsstyrelsens samt Jordbruksverkets inventeringar. De objekt som förekommer inom förstudens avgränsning visas med etiketter med objektnamn.

2.3.4 Trafikverkets inventering av vägmiljöer

I Trafikverkets inventeringar av vägmiljöer har en vägkant väst om projektområdet pekats ut som en artrik vägkant med påtagligt naturvärde, se Figur 8. Det är endast den västliga sidan av vägen som pekats ut, och inte den östra sidan mot projektområdet. Arter som i inventeringen noterats är pukvete, sandglim, sandådra, sandnejlika, tofsäxing, hedblomster, flockfibbla, vädsklint, gulmåra, blåeld, åkervädd, sandklint, sandvita och gråbinka. Motiveringen för objektet är att det består av torra sandiga vägkanter med förekomst av flera hotade arter och indikatorarter.

Figur 8. Artrik vägmiljö ur Trafikverkets inventering.

2.3.5 Florainventeringar

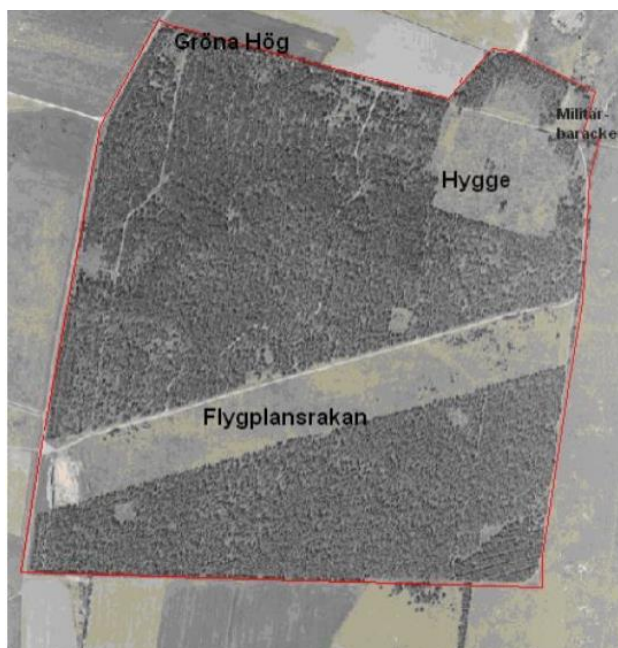
År 2004 och 2005 utfördes inventeringar av Ripa flygfält, som sträcker genom projektområdet i öst-västlig riktning, se Figur 9. Även omkringliggande tallskog inventerades under 2005. Det genomgående flygfältet beskrivs som gräshed med fragment av sandstäpp och de högsta naturvärdena finns i de östra och norra delarna av fältet (Olsson, 2005). Exempel på arter som pekas ut för flygfältet är flockfibbla, bockrot, vitknavel, sandkrassling, blåmunkar, pukvete, sandmaskros, backtimjan, lundlav och harklöver. Särskilt intressanta arter som noterats är backsippa (VU, fridlyst), fältsippa (typisk art), hedblomster (VU, fridlyst), sandnejlika (VU, fridlyst, typisk art) och månlåsbräken (NT, typisk art) (Olsson, 2005).

Tallskogen söder om flygfältet har en trivial flora med vanligare arter som mjölkört, druvfläder, kruståtel, ängsgröe, träjon, skogssallad, hallon, ängssyra, vårfryle och med enstaka förekomster av storrams, liljekonvalj och bockrot (Olsson, 2005).

Norr om flygfältet är tallskogen mestadels artfattig (Olsson, 2005). Undervegetationen i delar av de västra och mellersta delarna av området domineras av hallon, druvfläder, träjon och knylhavre. I de nordvästra delarna, i området som kallas Gröna hög, finns en mer intressant flora med arter som gullviva (fridlyst), åkervädd, brudbröd, bockrot, gulmåra, knölsmöblomma, lundtrav och sandstarr. Här finns också mindre bestånd av sandnejlika (VU, fridlyst, typisk art) (ej återfunnen vid senare besök),

grusviva och tofsäxing (EN). I västra delarna av området liknar vegetationen den söder om flygfältet (Olsson, 2005).

I nordöst växer tofsäxing, hårdsvingel, luddhavre och vitknavel (Olsson, 2005). I brynet mot hygget i öst finns mindre förekomster av fältsippa. Där växer även hallon, knylhavre, mjölkört, teveronika och getrams (Olsson, 2005).

Figur 9. Kartbild över inventeringsområdet som ingick i inventeringarna 2004–2005. Bildkälla: Olsson, 2005.

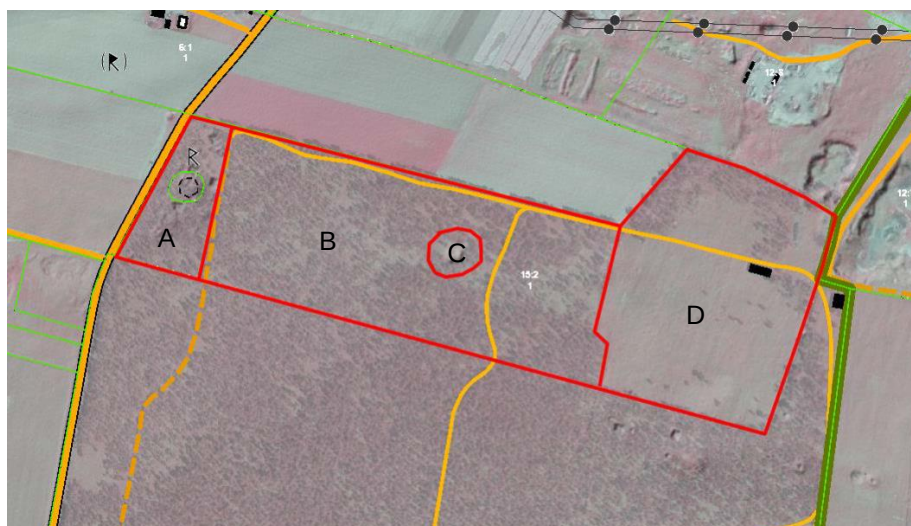
2017 utfördes en översiktlig florainventering på fastigheten Ripa 15:2, där den nordliga delen av projektområdet ingår, se Figur 10. Sandnejlika eftersöktes särskilt då den varit känd från området (senast inom område A), men kunde inte hittas under inventeringen (Göransson, 2017). Lämpliga miljöer för sandnejlika pekades dock ut inom område A, C och D. Fem rödlistade arter noterades under inventeringen; stjälkroksvamp (NT), klibbveronika (NT), månlåsbräken (NT), hedblomster (VU, fridlyst) och etternässla (NT). Arterna noterades i område C och D (Göransson, 2017).

Område A beskrivs som ett luckigt område med förutsättningar för sällsynta, sandlevande arter (Göransson, 2017). Exempel på arter som noterades i område A är liten blåklocka, kärringtand, bockrot, duvvicker, backförgätmigej, lundtrav, gulmåra, fältarv, vårveronika, hårdsvingel och gul fetknopp (Göransson, 2017).

Område B består främst av tallskog utan höga naturvärden (Göransson, 2017). Floran är trivial och exempel på arter som förekommer är gulmåra, bockrot, hårdsvingel, lundtrav, liten blåklocka och fårsvingel (Göransson, 2017).

Område C är ett litet område runt en kulle (Göransson, 2017). Vid inventeringstillfället fanns i kullen en rävlva med en hona och fyra ungar. I övrigt hyser området en intressant flora med typisk torrängsvegetation. Här noterades stjälnöksvamp (NT), hedblomster (VU, fridlyst, typisk art) och månlåsbräken (NT). Exempel på övriga förekommande arter är backtimjan (NT), gul fetknopp, borsttåtel, sandstarr, gulmåra, fårsvingel och blåmunkar. Här växer dessutom en orkidé som inte gick att artbestämma vid inventeringstillfället men är en av arterna knipprot i släktet *Epipactis* (Göransson, 2017).

Område D bestod av tallskog som avverkades 2003 (Göransson, 2017). Området var vid inventeringstillfället betat av får och har utvecklat en betesmarksflora med sandblottor. Här noterades hedblomster (VU, fridlyst, typisk art), klibbveronika (NT) och etternässla (NT). Exempel på andra arter som noterades är grusviva, bockrot, fältarv, gråfibbla, sandstarr, borsttåtel (typisk art), hårdsvingel (hög risk för invasivitet), gulmåra, vårarv, vårveronika, gråbinka och brokförgätmigej (Göransson, 2017).

Figur 10. Inventeringsområdet i florainventeringen som utfördes 2017. Inventeringsområdet visas i rött och innehåller flera delområden. Bildkälla: Göransson, 2017.

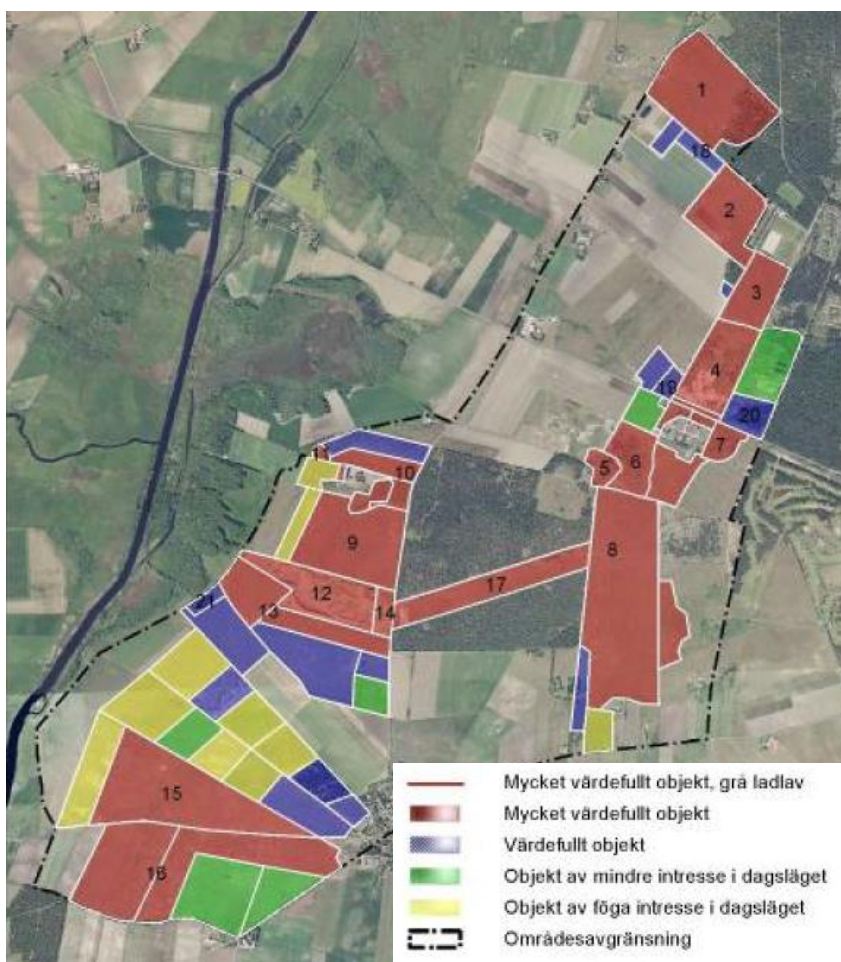
2.3.6 Tidigare naturvärdesbedömning

Inom landskapsplanen som Kristianstads kommun tog fram för Ripa och Horna sandar 2009 gjordes även en översiktlig naturvärdesbedömning som baserats på inventeringar som gjorts runt om i området (Kindström, 2009). Objekt som tilldelats naturvärdesklasser visas i Figur 11.

Öster om projektområdet finns område 8, naturreservatet Sånnarna, som pekats ut som ett mycket värdefullt objekt i naturvärdesbedömningen (Kindström, 2009). Här finns flera skyddsvärda arter (se avsnitt 2.1.3).

Området är särskilt viktigt för dyngbaggar. Väst om projektområdet finns ett flertal mycket värdefulla objekt. Objekt 9, S Älleköpinge, är ett viktigt område för bland annat månhornsbagge och fältpiplärka. Objekt 12, Motorcrossbanan, har rödlistade arter så som stjälnösvamp och fransig stjälnösvamp. Det finns också strukturer som är värdefulla för insektsfaunan, som rikligt med blommande örter och blottad sand. Objekt 14 har liknande förhållanden (Kindström, 2009).

Mitt emellan dessa objekt löper objekt 17, Ripa flygfält, som kopplar samman ovan nämnda objekt som i sin tur är sammankopplade med ytterligare värdefulla objekt i sydvästlig respektive nordöstlig riktning (Kindström, 2009). Flygfältet fungerar alltså som en spridningslänk för arter mellan de två sidorna av projektområdet/tallskogen. I landskapsplanen framgår det att marken inte får beläggas med något främmande material och att skogsbrynet mot söder inte får förbuskas, utan bör hållas öppet med sandblottor (Kindström, 2009).

Figur 11. Naturvärdesobjekt framtagna i landskapsplanen från 2009. Bildkälla: Kindström, 2009.

2.3.7 Fåglar

Enligt uppgifter från Nils Waldemarsson (2022-02-16, muntligen), Nordöstra Skånes fågelklubb, förekommer en del fågelarter inom projektområdet där några särskilt pekats ut. Lärkfalk häckar sannolikt i tallskogen i området. Sommargylling (EN) kan eventuellt häcka eftersom den hörts sjunga i området årligen. Båda arter har rapporterats i Artportalen både öst och väst om projektområdet.

En tät population av trädlärka uppges finnas i området och fältpiplärka (EN) ska använda flygfältet i projektområdet för födosök. Även båda dessa arter är rapporterade i Artportalen öst och väst om projektområdet. Fältpiplärka är starkt hotad och förekommer främst i södra Sverige längs kusterna. Majoriteten av rapporterade förekomster av arten i Artportalen de senaste fem åren är kopplade till Skånes östkust.

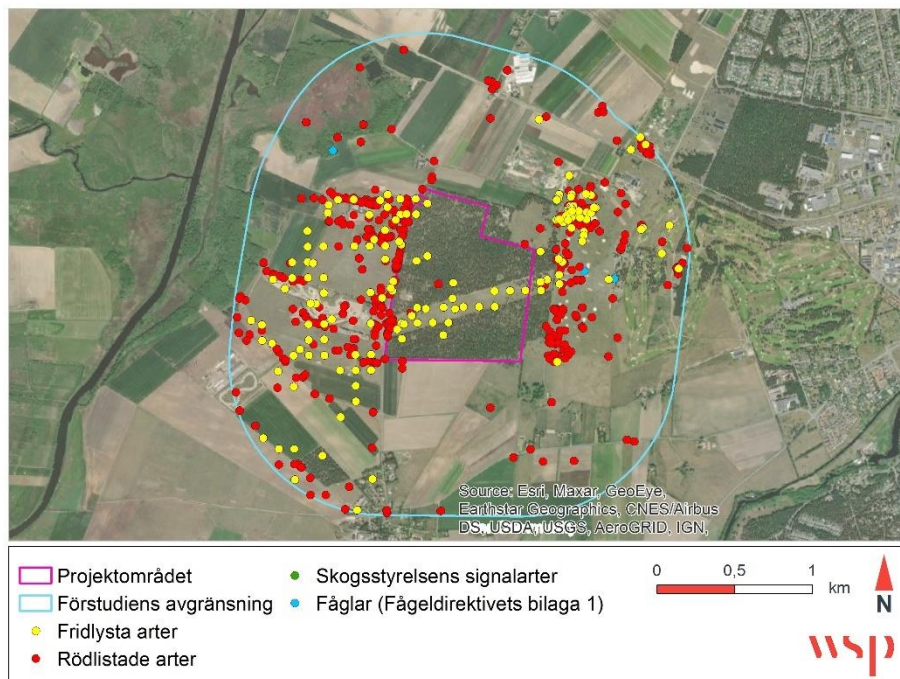
Utöver ovan nämnda arter används även området som jaktområde för en del rovfåglar.

2.4 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En sökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen 2022-02-09 för rapporteringsperioden 1997–2022 (Figur 12). Sökningen visade flera tusen fynd inom förstudiens avgränsning. 22 arter har rapporterats från projektområdet och dessa redovisas i Tabell 1. Förekomsterna visas i Figur 13 och i Figur 14.

Ett uttag över skyddsklassade arter erhöles från Artdatabanken 2022-02-03. Datat visade inte på några skyddsklassade artfynd inom projektområdet eller dess omedelbara närhet.

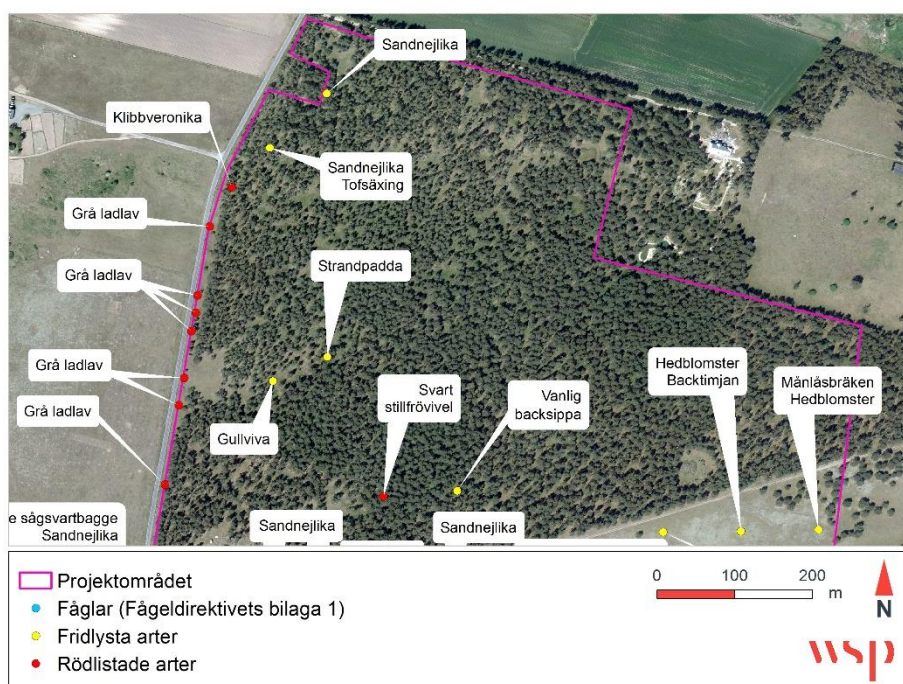

Figur 12. Karta över fyndplatser av naturvårdsarter från Artportalen.

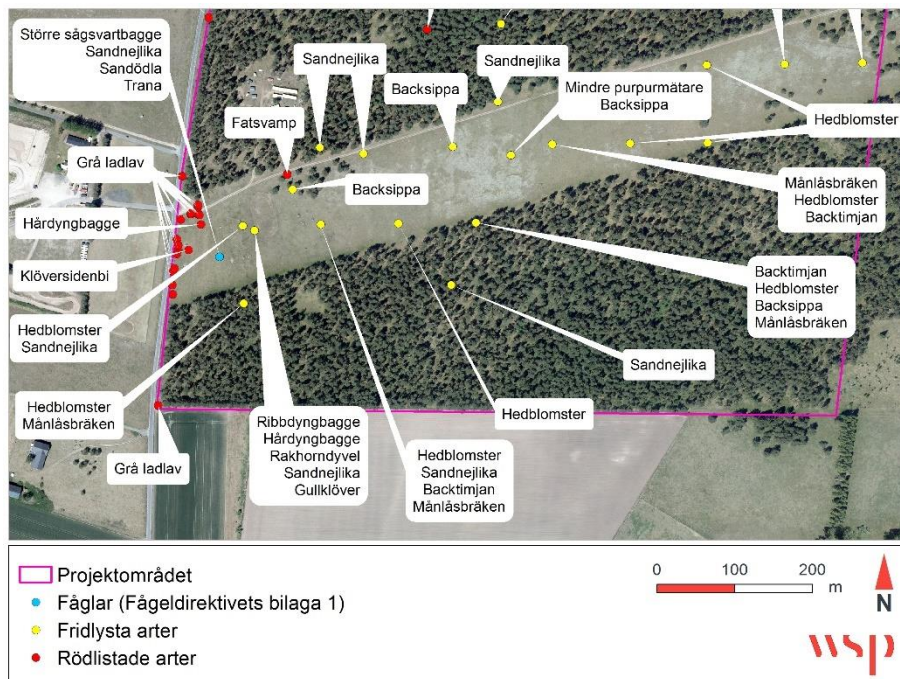
Tabell 1. Rapporterade fynd av naturvårdsarter inom projektområdet. Den svenska rödlistan: NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = akut hotad.

Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori	Senast noterad
Backsippa/vanlig backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	VU, fridlyst	2019
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT	2004
Fatsvamp	<i>Poronia punctata</i>	NT	2016
Grå ladv	<i>Calicium trachylioides</i>	CR	2019
Gullklöver	<i>Trifolium aureum</i>	NT	2017
Gullviva	<i>Primula veris</i>	Fridlyst	2005
Hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU, fridlyst	2005
Hårdyngbagge	<i>Trichonotulus scrofa</i>	VU	2017
Klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	NT	2020
Klöversidenbi	<i>Colletes marginatus</i>	NT	2000
Mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT	2019
Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT	2004
Rakhorndyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i>	NT	2017
Ribbdyngbagge	<i>Euheptaulacus sus</i>	EN	2016

Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	VU, fridlyst	2021
Sandödla	<i>Lacerta agilis</i>	VU, fridlyst	2016
Strandpadda	<i>Epidalea calamita</i>	NT, fridlyst	2006
Större sågsvartbagge	<i>Uloa culinaris</i>	NT	2008
Svart stillfrövivel	<i>Ceutorhynchus sophiae</i>	VU	2000
Tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN	2005
Trana (förbiflygande)	<i>Grus grus</i>	Fridlyst	2008

Figur 13. Karta över fyndplatser av naturvårdsarter från Artportalen, norra delen av projektområdet.

Figur 14. Karta över fyndplatser av naturvårdsarter från Artportalen, södra delen av projektområdet.

3 RESULTAT

En fältinventering genomfördes den 2 mars, 22 juni, 12 juli, 13 juli, 17 augusti och 24 augusti 2022, av Mathias Öster, Mikael Molander och Hanna Bengtsson. Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i tre delar med följande ordning:

- 3.1 Naturvärdesobjekt (3 objekt)
- 3.2 Fynd av rödlistade och fridlysta arter (14 fynd)
- 3.3 Biotopskyddade objekt (0 objekt)

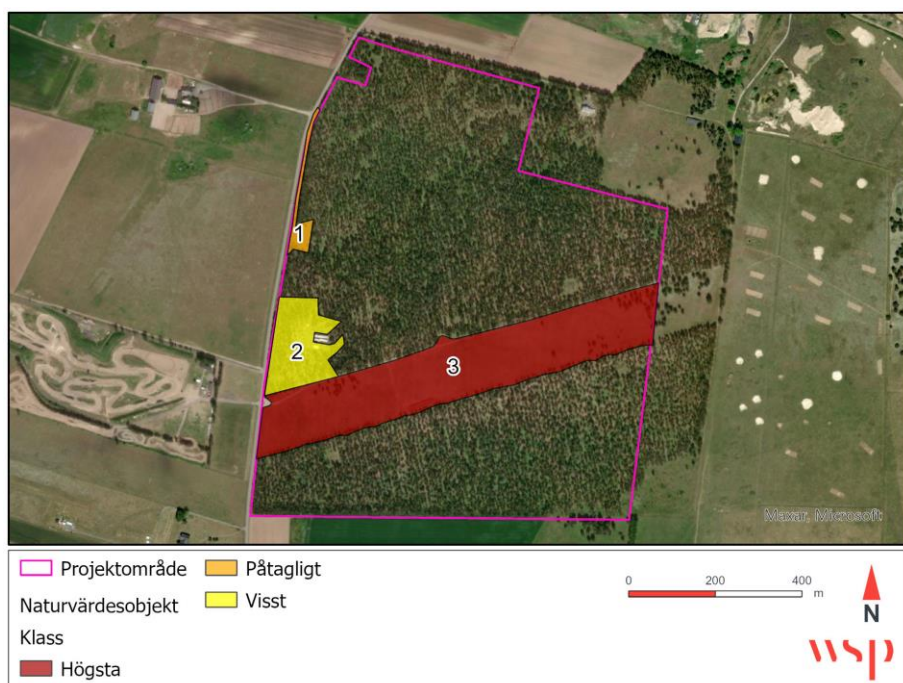
3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt har tre naturvärdesobjekt avgränsats i naturvärdesinventeringen. Objekten visas i Figur 15. Tallskogen söder och norr om flygfältet har lågt naturvärde och har inte tilldelats någon naturvärdesklass. Tallskogen är relativt gles med ung tall på sandig mark. Tallarna är ca 20–40 cm i stamdiameter. Det finns knappt någon död ved. I delar av skogen dominerar björnbär och hallon i buskskiktet. I övrigt enstaka sly av björk. Fältskiktet är artfattigt och domineras av gräs och mossor. Dominerande arter är kruståtel, fårsvingel, rödsvingel, hundäxing och Calamagrostis sp. I övrigt förekommer gles med sandstarr, bockrot, liten blålocka, äkta johannesört, gulmåra,

ängsviol, gulsporre och fibblor. Även enstaka förekomster av liten sandlilja, hedblomster och gullviva noterades under platsbesöken.

Enstaka artfynd har tidigare gjorts i skogen, så som backsippa, sandnejlika och strandpadda. Vid platsbesöket besöktes dessa platser och WSP bedömer att igenväxningen gjort att dessa artförekomster är utgångna. På platserna dominerade tjockt lager med mossor samt bredbladiga gräs och kaprifol. Fågelarterna lärkfalk, sommargylling och trädlärka uppges också kunna häcka i skogen. Det bedöms dock inte som att dessa förekomster räcker för att nå visst naturvärde.

Vid samtal med kommunekologerna i Kristianstad, den 8 februari 2022, lyftes betydelsen av bryn i området. Vid platsbesöken hittades inga brynmiljöer i området. Över lag var skogen helt öppen fram till fältkanten, utan det minsta brynmiljö.

Figur 15. Avgränsade naturvärdesobjekt inom projektområdet.

Objekt 1: Sandmiljö, 0,5 ha**Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Öppen gräsyta med mindre förnaansamling och tunnare mosstäcke. Flertalet örter förekommer med hög täthet, så som gulmåra, pukvete, liten sandlilja, gul fetknopp, gullklöver och femfingerört. Även flera förekomster av hedblomster, sandstarr och fältmalört finns inom objektet. I övrigt dominans av fårsvingel och mossor. I Artportalen har sedan tidigare grå ladlav rapporterats på trästolparna till staketet som löpet längs med naturvärdesobjektes västra kant.

Biotopvärdet bedöms som visst då objektet består av en öppen yta med hög örttäthet. Artvärdet bedöms som visst på grund av antalet naturvårdsarter som förekommer. Sammantaget ger det påtagligt naturvärde.

Biotopvärden: Öppen gräsyta med hög örttäthet.

Naturvårdsarter: *Gulmåra (signalart), liten sandlilja (typisk art), gul fetknopp (signalart), gullklöver (NT), hedblomster (VU, fridlyst, typisk art)*
Artportalen: *Grå ladlav (CR)*

Foto:

Objekt 2: Äng och betesmark, 2,7 ha**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Område med hästfällor under tallarna tillhörande en verksamhet med hästläger sommartid. Betet har motverkat igenväxning och inom området är moss- och grästäcket glest. På mindre ytor i södra delen, där störningen varit mer intensiv, finns blottad sand. Inom området förekommer glest med örter som gråfibbla, rotfibbla, liten blåklocka, backtimjan, gulsporre, mjölke, brännässla, gulmåra, bergven, sandstarr, flockfibbla och åkervädd. Några få fläckar med hedblomster finns i betesfällorna och mycket hedblomster kring stugor och hästboxar där störningen varit betydande. Området har inte betats på några år och börjar växa igen mer.

Biotopvärdet bedöms som obetydligt då den sandiga miljön håller på att försvinna och aktiviteten som hållit området öppet har avtagit. Artvärdet bedöms som visst då flera naturvårdsarter noterades inom objektet, dock inom ett väldigt begränsat område. Sammantaget ger det visst naturvärde.

Biotopvärden: Betesmark med blottad sand.

Naturvårdsarter: *Liten blåklocka* (typisk art), *Gulmåra* (signalart), *hedblomster* (VU, fridlyst, typisk art), *backtimjan* (NT, typisk art, signalart)

Foto:

Objekt 3: Äng och betesmark, 12,6 ha**Naturvärdesklass 1 – Högsta naturvärde**

Beskrivning: Öppen grässandhed som tidigare betats med får. Enligt markägaren slutade de med bete för några år sedan. Grässandheden börjar växa igen med gräsmossor och Cladonia-lavar. Tall och harris börjar också bidra till igenväxning. Igenväxningen börjar bli negativ för förekommande naturvärden och andelen öppen sand är liten. I västra delen finns äldre högar av tallved som nu är relativt mjuk. Trots begynnande igenväxning är heden artrik på kärlväxter och insekter.

Över hela ytan finns spridda förekomster av sandnejlika, hedblomster, backsippa och backtimjan. Övriga arter är borsttåtel, flockfibbla, gråfibbla, bockrot, gulvial, vitknavel, sandkrassing, pukvete, blåmunkar, fältmalört, liten sandlilja, lila ögontröst, jungfrulin, månlåsbräken och harklöver. Bland gräsen dominerar fårsvingel och rödven. Insektsfaunan är rik, särskilt på fjärilar. Bland annat en god population av svartfläckig blåvinge som är fridlyst. Andra förekommande insektsarter är mosshumla, ängsmetallvinge, vitfläckig guldvinge, ängspärlemorfjäril och hedpärlemorfjäril. Vanlig snok noterades även inom objektet.

Övriga arter, exklusive fåglar, som sedan tidigare rapporterats i Artportalen är grå ladvall, större sågsvartbagge, sandödlor, hårdyngbagge, klöversidenbi, ribbdyngbagge, rakhorndyvel, gullklöver, fatsvamp och mindre purpurmätare.

Biotopvärdet bedöms som högt på grund av att området har en historik som öppen och betad sandhed, vilket är en hotad naturtyp. Att området håller på att växa igen sänker dock biotopvärdet något. Artvärdet bedöms som högt eftersom ett stort antal naturvårdsarter förekommer i stora bestånd. Sammantaget ger det högsta naturvärde.

Biotopvärden: Öppen sandhed som varit betad.

Naturvårdsarter: Hedblomster (VU, fridlyst, typisk art), sandnejlika (VU, typisk art, fridlyst), backsippa (VU, typisk art, fridlyst), backtimjan (NT, typisk art, signalart), borsttåtel (typisk art, signalart), bockrot (signalart, typisk art), vitknavel (typisk art), sandkrassing (typisk art), blåmunkar (typisk art), svartfläckig blåvinge (NT, fridlyst, typisk art), mosshumla (NT), ängsmetallvinge (NT, typisk art), vitfläckig guldvinge (typisk art), ängspärlemorfjäril (typisk art), vanlig snok (fridlyst), liten sandlilja (typisk art), lila ögontröst (typisk art), jungfrulin (typisk art), månlåsbräken (NT, typisk art), hedpärlemorfjäril (VU, typisk art), timjanspetsvivel (NT)

Artportalen: Grå ladvall (CR), större sågsvartbagge (NT), sandödlor (VU, fridlyst), hårdyngbagge (VU), klöversidenbi (NT), ribbdyngbagge (EN), rakhorndyvel (NT, typisk art), gullklöver (NT), fatsvamp (NT), mindre purpurmätare (NT)

Foto:

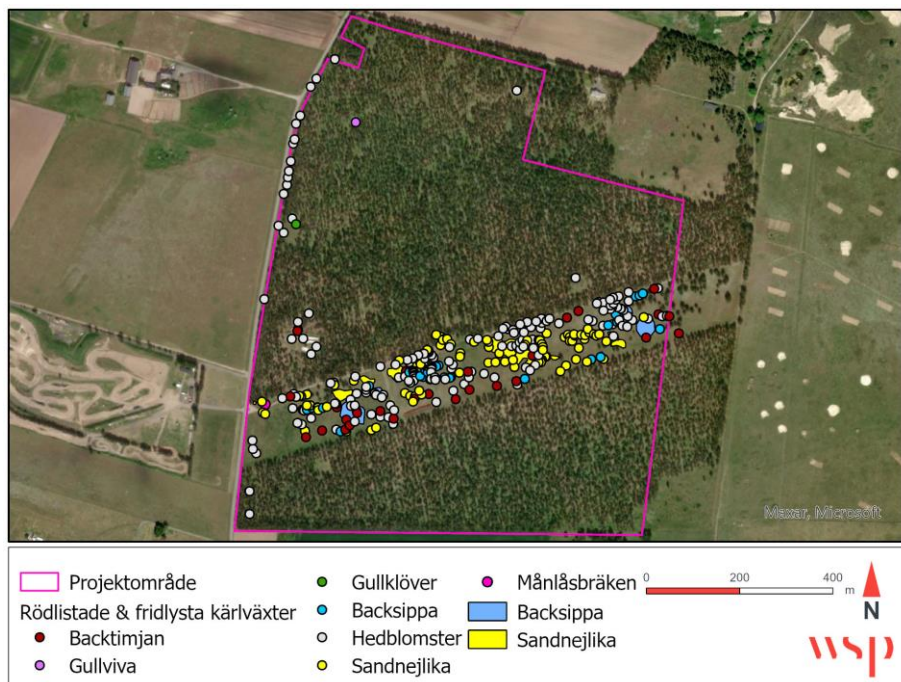

3.2 RÖDLISTADE OCH FRIDLYSTA ARTER

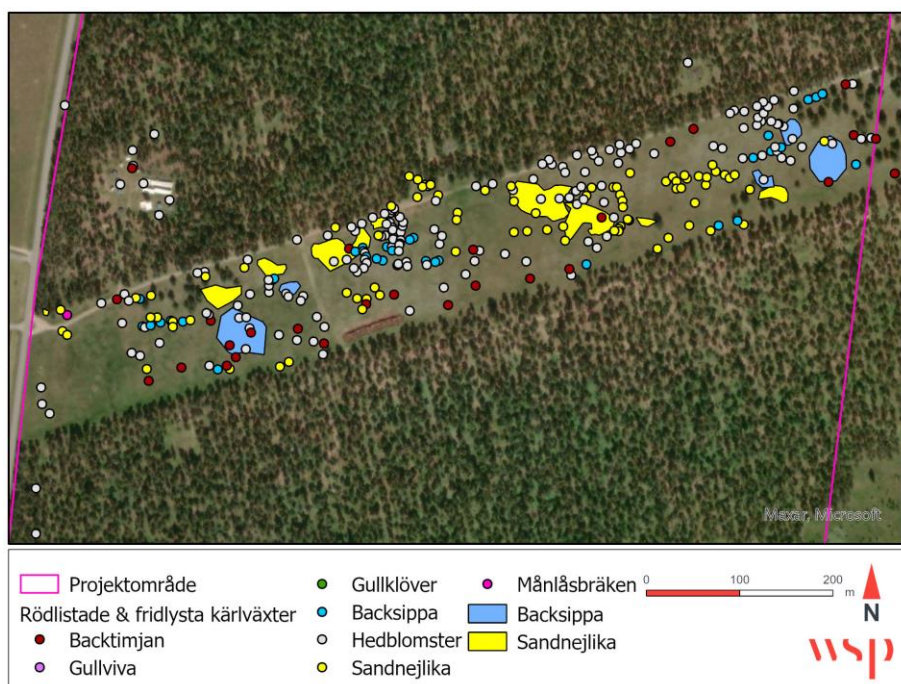
14 rödlistade eller fridlysta arter noterades inom projektområdet. Av dessa är sju kärlväxter, fem insekter och två kräddjur. De noterade arterna redovisas i Tabell 2 och i Figur 16 - Figur 18. Utöver de arter som visas i Figur 18 noterades även hedpärlemorfjäril och ett 40-tal individer av timjanspetsvivel runt om i naturvärdesobjekt 3.

Tabell 2. Noterade rödlistade och fridlysta arter inom projektområdet.

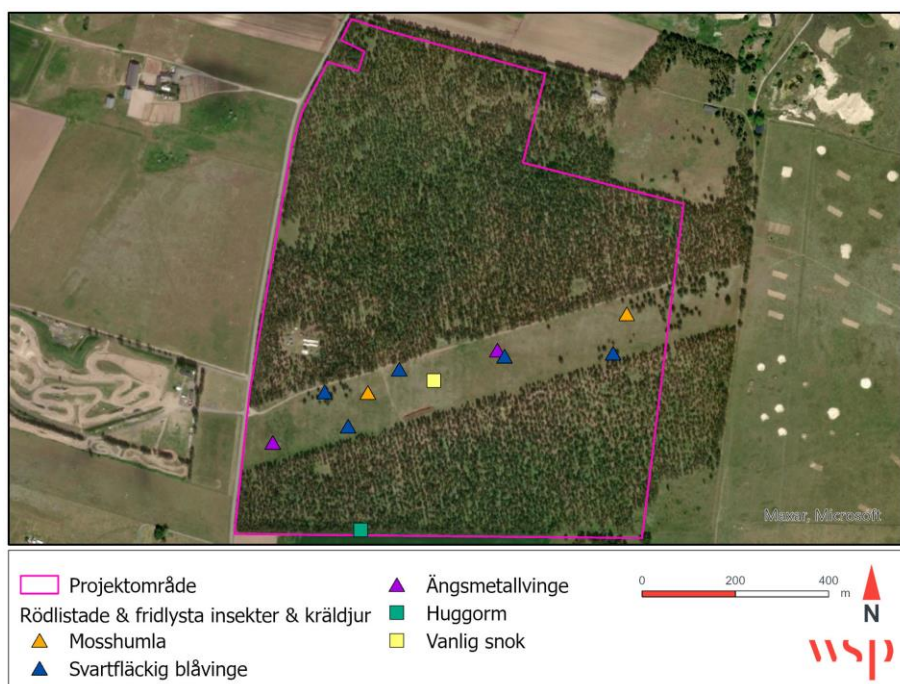
Art	Kategori
Kärlväxter	
Backtimjan	NT
Backsippa	VU, fridlyst
Gullviva	Fridlyst
Gullklöver	NT
Hedblomster	VU, fridlyst
Månlåsbräken	NT
Sandnejlika	VU, fridlyst
Insekter	
Hedpärlemorfjäril	VU, typisk art
Mosshumla	NT
Svartfläckig blåvinge	NT, fridlyst
Timjanspetsvivel	NT
Ängsmetallvinge	NT
Kräddjur	
Huggorm	Fridlyst
Vanlig snok	Fridlyst

Figur 16. Rödlistade och fridlysta kärlväxter noterande inom projektområdet.

Figur 17. Rödlistade och fridlysta kärlväxter noterade inom projektområdet.

Figur 18. Rödlistade och fridlysta insekter och kräldjur noterade inom projektområdet.

3.3 GENERELLTBIOTOPSKYDD

Inga objekt som omfattas av det generella biotopskyddet noterades inom projektområdet.

4 BEDÖMNINGAR

Tre naturvärdesobjekt identifierades inom projektområdet. De högsta naturvärdena finns i objekt 3, det gamla flygfältet som går genom området. Naturtypen utgör här artrik grässandhed och många naturvårdsarter noterades här under fältinventeringen. Artrikedomen här är unik och det öppna flygfältet fungerar som en spridningskorridor för sandgynnade arter mellan naturreservaten öst och väst om projektområdet. Objekt 3 har därmed ett mycket högt bevarandevärde.

Objektets biotopvärden kan ändå ökas genom förbättrande åtgärder, då den öppna sandheden är under igenväxning. Sådana åtgärder kan innebära ökad hävd genom till exempel bete, och uppgrävning eller bränning för att skapa nya sandblottor. Arter som påskyndar igenväxningen bör också tas bort från den nu öppna sandheden, till exempel tallplantor och harris.

Försiktighet behövs inom objekt 1 och 2 för att inte påverka naturvårdsarterna som finns där negativt. Hedblomster växer talrikt utmed projektområdets västra kant, inom objekt 1 samt vid de öppna delarna av

objekt 2. På trästolparna till staketet som löper längs den västra gränsen av projektområdet finns även den rödlistade arten grå ladlav. Staketet bör därför få stå kvar. Nya staketstolpar av obehandlad ek får företrädesvis ersätta enstaka förekommande stolpar av tryckimpregnerat furu. Det går också bra att tillföra ved av obehandlad ek till området intill staketet.

I de delar av projektområdet som inte tilldelats något naturvärde har artvärdena minskat med tiden. Vid inventering 2004–2005 noterades bland annat sandnejlika i delar av tallskogen, men vid återbesök på senare år av olika inventerare har inte arten kunnat återfinnas. Troligtvis har förutsättningarna ändrats då skogen hunnit växa upp mer under åren. Dock bedöms det finnas förutsättningar för att skogen ska kunna hysa sandlevande arter igen, om marken störs eller bete återupptas.

I dagsläget kan inte skogen fungera som långsiktig livsmiljö eller spridningslokal för sandgynnade arter. Det skulle vara positivt för dessa arter att öppna upp eller glesa ur tallskogen. I dagsläget finns inte heller någon död ved i skogsområdena. Död ved är positivt för den biologiska mångfalden, särskilt för insekter och kräldjur i den sandiga miljön. Död ved kan med fördel tillföras till området.

Brynmiljöer kunde inte hittas under inventeringen. Brynmiljöer är viktiga för många organismgrupper, och främjar biologisk mångfald. Om åtgärder planeras i området får gärna nya brynmiljöer anläggas, särskilt i solbelyst läge.

4.1 NATURVÅRDSARTER

Majoriteten av förekommande naturvårdsarter är kopplade till naturvärdesobjekt 3, där tätheten av skyddsvärda arter är väldigt hög. Arterna här har under en lång tid funnits på platsen, vilket kan ses i de inventeringar som genomförts genom åren.

Inom tallskogsbestånden finns i Artportalen rapporterat strandpadda (2006), backsippa (2014), svart stillfröivel (2000, 1 km noggrannhet), gullviva (2005), sandnejlika (2015, 100 m noggrannhet) och månlåsbräken (2004). Flera av arterna har sin huvudsakliga livsmiljö inom flygfältet och strandpadda har ingen möjlig leklokal inom projektområdet, då inga vattenspeglar finns där.

Under fältinventeringarna noterades främst enstaka förekomster av hedblomster, en förekomst av gullviva och en huggorm i tallskogen. Ingen av dessa arter är knutna till tallskogsmiljön, och växtarterna förekommer troligen främst som rester från när tallskogen var mer öppen och lik sandheden på det gamla flygfältet. Dessa förekomster kommer sannolikt försvinna i takt med att skogen växer igen.

4.2 SAMLAD BEDÖMNING

Tre naturvärdesobjekt har avgränsats inom projektområdet, där de högsta värdena är kopplade till det tidigare flygfältet. Det är även främst till detta objekt som de förekommande naturvårdsarterna är kopplade. Vissa naturvårdsarter finns även inom naturvärdesobjekt 1 och 2.

Bortsett från naturvärdesobjekten dominerar ung tallskog i projektområdet, som har låga naturvärden. Det förekommer dock ett fåtal fridlysta arter i tallskogen.

Då tallskogen historiskt haft en negativ påverkan på naturvårdsarterna i området kan åtgärder som att öppna upp skogen troligen dramatiskt öka förutsättningarna att få tillbaka och återaktivera fröbank i området, så att delar av de värden som försvunnit återvänder.

5 REFERENSER

Webbsidor

Artfakta: www.artfakta.se

Artportalen: www.artportalen.se

Jordbruksverkets inventering av ängs- och betesmarker:

<http://www.sjv.se/tuva>

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Skogsstyrelsen: <http://www.skogsstyrelsen.se>

Skogens pärlor: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Kristianstad kommun, 2022: <https://www.kristianstad.se/sv/bygga-bo-och-miljo/naturvard-parker/naturvard/naturvardsprogram/>, senast ändrad 9 februari 2022.

Litteratur

Göransson, 2017: *Översiktlig inventering av floran på fastigheten Ripa 15:2 i Kristianstads kommun.*

Olsson, 2005: *Ripa flygfält. Inventering av kärlväxtfloran på Ripa flygfält med omgivande tallskogar (Ripa 504:1) (2004/2005).*

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199001:2014.*

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.*

Kindström, 2009: *Landskapsplan för Ripa och Horna sandar.*

Kristianstad kommun, 2014: *Naturvårdsprogram för Kristianstad kommun 2016-2020.*

Kristianstad kommun, 2013: *Skötselplan för naturreservatet Sånnarna Kristianstad kommun Skåne län Dnr 2012/561.*

Länsstyrelsen Skåne, 2013: *Fastställande av skötselplan för naturreservatet Horna grushåla i Kristianstad kommun.*

Muntliga källor

Nils Waldmarsson, ordförande i Nordöstra Skånes fågelklubb, telefonsamtal, 2022-02-16.

Ulrika Hedlund, kommunekolog i Kristianstads kommun, telefonsamtal, 2022-02-08.

UPPDRAGSNAMN
Naturvärdesinventering solcellspark Ripa

UPPDRAGSNUMMER
10338576

FÖRFATTARE
Hanna Bengtsson

DATUM
2022-10-31

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 714
251 07 Helsingborg
Besök: Bredgatan 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

BILAGA 1

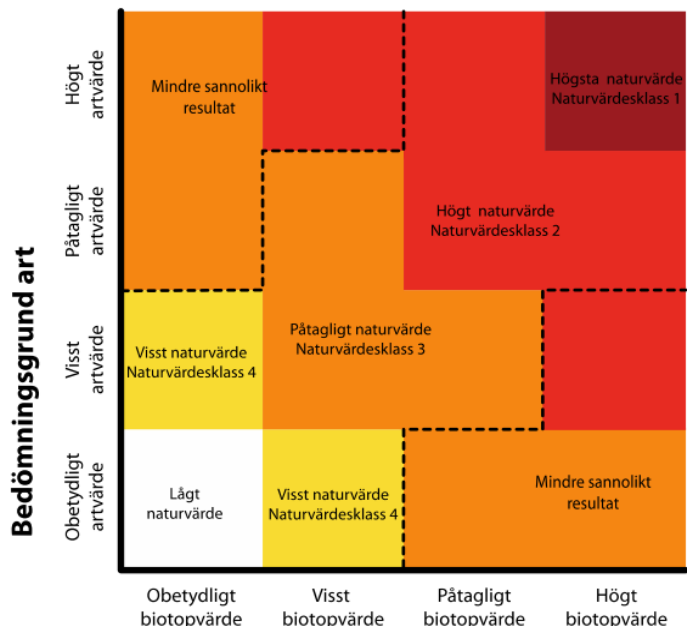
Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, ett fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod.¹

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning.

Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att kartlägga de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur, det vill säga biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop, se Figur 1. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

NATURVÄRDESKLASSER

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

HÖGSTA NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 1) STÖRST POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

HÖGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 2) STOR POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringens klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

PÅTAGLIGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 3) PÅTAGLIG POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

VISST NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 4) VISS POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Förekomst av en eller flera naturvårdsarter kan indikera att ett område har högt naturvärde eller så kan förekomsten av en naturvårdsart i sig indikera en särskild betydelse för biologisk mångfald. Begreppet naturvårdsarter har lanserats av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och vid revidering av rödlistan kommer listor på användbara naturvårdsarter tas fram för olika biotoper.

RÖDLISTAN

Den svenska Rödlistan³ innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

FRIDLYSNING

Fridlysning innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. Cirka 585 av de cirka 50 000 kända växt- och djurarterna i Sverige är fridlysta i hela landet. Alla orkidéer, groddjur, kräldjur, fladdermöss och vilda fåglar är fridlysta. Ytterligare 43 växt- och djurarter är fridlysta i vissa län. De regler som anger vilka arter som är fridlysta finns i artskyddsförordningen (2007:845). Samtliga växt- och djurarter som är fridlysta i hela landet eller i ett län finns förtecknade i Artskyddsförordningens bilaga 1 och 2 på Naturvårdsverkets webbplats.⁴

SIGNALARTER OCH TYPISKA ARTER

Signalarter är arter vars förekomst ofta indikerar höga naturvärden och goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Typiska arter är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en viss Natura 2000-naturtyp.

Litteratur

SIS, 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

² Indikatorarter – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker. Rapport 2003:1, Jordbruksverket.

³ ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

⁴ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/arter-och-artskydd/fridlysta-arter>